

Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

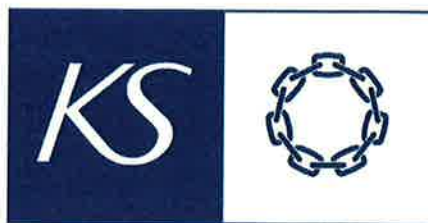
Justis- og
beredskapsdepartementet

Barne- og
familiedepartementet

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Samarbeidsavtale om mottak og bosetting av flyktninger (2026-2029)

mellom KS, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet

Formål

Formålet med avtalen er at staten, representert ved Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet, og kommunesektoren, representert ved Kommunesektorens organisasjon (KS), i fellesskap skal løse de nasjonale oppgavene Norge har forpliktet seg til når det gjelder mottak av asylsøkere og bosetting av flyktninger.

Flyktninger forstås i denne avtalen som overføringsflyktninger og personer som er innvilget en oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse i Norge, herunder enslige mindreårige flyktninger.

Avtalen er forankret i konsultasjonsordningen mellom regjeringen og kommunesektoren, representert ved KS. Avtalen bygger på dialog mellom partene i konsultasjonsordningen om de generelle rammebetingelsene for kommunesektoren. Ekstraordinære endringer i ankomster og bosettingsbehov følges opp av berørte departement i samarbeid med KS. Med ekstraordinære endringer menes større endringer som f.eks. masseankomstene i 2015 og 2022.

Avtalen er todelt. Den omfatter innkvartering av asylsøkere i asylmottak, og i statlig regionalt barneverns omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, frem til

bosetting eller retur. Avtalen omfatter særlig bosetting av flyktninger etter vedtak om en oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse o.l. eller innvilget innreisetillatelse som overføringsflyktning.

Hovedmålene for avtalen er å:

- 1) klargjøre rammer slik at kommunene bosetter flyktninger så raskt som mulig og i samsvar med bosettingsbehovet.
- 2) sikre gode samarbeids- og informasjonsrutiner mellom staten og kommunene i forbindelse med etablering, nedlegging og drift av plasser i asylmottak og omsorgssentre, og ved bosetting av flyktninger.
- 3) sikre en god og jevnlig dialog om tiltak for å nå nasjonale mål for mottak av asylsøkere og overføringsflyktninger, og bosetting av flyktninger.

Så lenge avtalen gjelder er det en forutsetning for KS sin rolle i bosettingsarbeidet at den enkelte kommune selv avgjør hvor mange den kan bosette i egen kommune, samt at staten sikrer gode rammebetingelser for kommuner som bosetter.

Fra statens side koordineres avtalen av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Resultatmål

Avtalen har følgende resultatmål:

Bosetting: Bosettingsklare flyktninger er bosatt i samsvar med bosettingsbehovet, gjeldende regelverk, nasjonale mål og kriterier.¹ Dette inkluderer enslige mindreårige og personer med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester.

Mottak og omsorgssentre: Kommunene er godt forberedt ved etablering eller nedlegging av mottak og omsorgssentre, og får nødvendig veiledning i driftsfasen. Dette innebærer at opp- og nedbygging av mottak og omsorgssentre skal gjennomføres med god informasjon til vertskommunene, og at det skal være god dialog om forhold ved mottaket i driftsperioden. Opp- og nedbygging av mottak må skje innenfor rammene av anskaffelsesreglementet og tilpasses ankomstsituasjonen hvor raske endringer ofte er nødvendig. Anskaffelser av omsorgssentre er unntatt reglene om offentlige anskaffelser.

¹ Med bosettingsklare flyktninger menes personer som har fått innvilget en oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosetting med offentlig hjelp og som er kartlagt før bosetting.

Partenes forpliktelser

Partene vil samarbeide om å:

- 1.1 legge til rette for gode prosesser mellom UDI/Bufetat og vertskommunene ved opp- og nedbygging av asylmottak og innenfor gjeldende anskaffelsesregelverk,² og for at andre parter i avtalen involveres i dialogen ved behov,
- 1.2 iverksette tiltak når antallet eller andelen som venter lenge i asylmottak og omsorgssentre på bosetting over tid er økende,
- 1.3 utarbeide forslag til anmodningskriterier for bosettingskommuner,
- 1.4 identifisere utfordringer og finne løsninger som sikrer bosetting av enslige mindreårige og flyktninger med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester,
- 1.5 sikre gode rutiner for informasjonsutveksling om bosetting mellom partene i avtalen, kommuner og fylkeskommuner,
- 1.6 styrke informasjon om gode boligvirkemidler og arbeide for at bosetting av flyktninger inngår som en sentral del av kommunenes plan- og boligsosiale arbeid,
- 1.7 fordele antall flyktninger til regioner/fylker/kommuner i tråd med gjeldende bosettingsbehov, kriterier og nasjonale mål,
- 1.8 bidra inn i Beregningsutvalgets arbeid,³
- 1.9 legge til rette for erfaringsutveksling og læring mellom kommuner.

KS vil:

- 2.1 arbeide aktivt for å øke kommunenes forståelse for at mottaksplasser og plasser i omsorgssentre må opprettes og legges ned i takt med asylankomster,
- 2.2 arbeide aktivt for å øke kommunenes forståelse for at bosettingsbehovet varierer over tid, og at bosetting av flyktninger medfører lovpålagte forpliktelser,
- 2.3 bygge videre på kommunenes motivasjon for å bosette flyktninger i tråd med bosettingsbehovet, gjeldende regelverk, nasjonale mål og kriterier, herunder enslige mindreårige og personer med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester.

² Anskaffelser av omsorgssentre er unntatt reglene om offentlige anskaffelser.

³ Som en oppfølging av St.meld. nr. 61 (1989–90) oppnevnte Kommunal- og arbeidsdepartementet høsten 1990 *Beregningsutvalget*. Beregningsutvalget gjennomfører en årlig kartlegging av de kommunale utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag. Beregningsutvalget består av fire representanter for kommunesektoren og fire representanter for staten.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil:

- 3.1 arbeide for å videreutvikle bosettingsordningen for størst mulig grad av forutsigbarhet for kommuner,
- 3.2 arbeide for økonomiske rammebetingelser som gir kommunene en rimelig dekning av de gjennomsnittlige merutgiftene kommunene har ved bosetting og integrering av flyktninger, herunder enslige mindreårige og personer med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester, samt vurdere eventuell kompensasjon ved store merutgifter,
- 3.3 ha dialog med KS om tilskuddsordningene ved bosetting av flyktninger for i størst mulig grad å understøtte mål for bosetting,
- 3.4 fastsette anmodningskriterier for bosetting av flyktninger, basert på anbefaling fra Nasjonalt utvalg.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil gjennom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi):

- 4.1 løpende oversende nødvendig statistikk til KS og fylkeskommuner for å legge til rette for felles situasjonsforståelse og samarbeid om anmodning og bosetting,
- 4.2 lede og videreutvikle samarbeidet mellom statlige etater om bosetting av flyktninger, slik at fylkeskommuner og kommuner møter en samordnet stat,
- 4.3 ha dialog med KS og fylkeskommunene ved anmodning av kommuner om bosetting i tråd med gjeldende bosettingsbehov, regelverk, nasjonale mål og kriterier,
- 4.4 arbeide for at flyktninger blir bosatt i en kommune i tråd med gjeldende bosettingsbehov, regelverk, nasjonale mål og kriterier,
- 4.5 legge til rette for at hensynet til barn blir ivaretatt ved bosetting av barnefamilier og enslige mindreårige flyktninger,
- 4.6 ha tett dialog med KS, departementer og berørte etater for å få bosatt personer med lang ventetid, herunder enslige mindreårige og personer med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester,
- 4.7 sørge for god kartlegging av overføringsflyktninger som skal bosettes, herunder av kompetanse og annen bosettingsrelevant informasjon.

Justis- og beredskapsdepartementet vil gjennom Utlendingsdirektoratet (UDI):

- 5.1 tilpasse kapasiteten i asylmottakene til det nasjonale behovet,
- 5.2 tilstrebe et godt og omforent system for informasjon og dialog med potensielle og eksisterende vertskommuner for asylmottak,

- 5.3 løpende oversende nødvendig statistikk og dokumentasjon til KS for å sikre at forutsetningene for å følge opp arbeidet med etablering, drift og nedlegging av mottak blir best mulig,
- 5.4 sikre tidlig varsling og dialog ved store endringer i mottakskapasiteten og i ankomstbildet slik at kommunenes politiske og administrative ledelse er godt informert,
- 5.5 sørge for god kartlegging av bosettingsklare flyktninger i mottak, herunder enslige mindreårige og personer med behov for særskilte helse- og omsorgstjenester,
- 5.6 jevnlig vurdere og evaluere kommunenes kostnadsdekning for utførelse av lovpålagte forpliktelser som tjenesteyter for beboere i asylmottak, inkludert særskilte bo-, pleie- og omsorgsløsninger.

Barne- og familiedepartementet vil gjennom Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir):

- 6.1 tilpasse kapasiteten i omsorgssentrene til det nasjonale behovet,
- 6.2 arbeide for god informasjon til, og dialog med, potensielle og eksisterende vertskommuner for omsorgssentre,
- 6.3 sørge for god kartlegging av bosettingsklare enslige mindreårige i omsorgssentre,
- 6.4 arbeide for at enslige mindreårige som bosettes av Bufetat, bosettes i tråd med bosettingsbehovet, gjeldende regelverk, nasjonale mål og kriterier.
- 6.5 ha tett dialog med IMDi og andre relevante aktører for å få bosatt enslige mindreårige flyktninger som har ventet lenge i omsorgssentre.

Kommunal- og distriktsdepartementet vil gjennom Husbanken:

- 7.1 styrke kommunenes arbeid med å bosette flyktninger ved å synliggjøre hvordan de boligsosiale virkemidlene kan støtte opp om kommunale strategier for å bosette flyktninger – både på kort og lang sikt,
- 7.2 legge til rette for erfaringsutveksling mellom kommuner om planlegging og gjennomføring av arbeidet med å skaffe botilbud til flyktninger.

Andre berørte parter og forventet medvirkning

Avtalen skal bidra til tett samhandling mellom kommuner, fylkeskommuner, regional stat og nasjonale myndigheter:

- 8.1 Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet har

ansvar for at underliggende virksomheter samarbeider med KS, kommunesektoren regionalt og lokalt. Andre berørte aktører skal involveres når det er nødvendig for å realisere avtalens mål.

8.2 KS vil legge til rette for samarbeid mellom kommunesektoren og staten.

IMDi, fylkeskommuner og kommuner er også pålagt oppgaver om bosetting av flyktninger etter lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven).

Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger

Partenes forpliktelser etter avtalen følges opp gjennom konsultasjonsordningen og Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger. Utvalget ble opprettet i 2003 og består av et likt antall representanter for stat og kommune. Utvalget ledes av staten ved IMDi. Utvalgets mandat følger vedlagt. Mandatet kan endres ved nyoppnevninger av utvalget. KS vil bli konsultert ved endring av mandatet.

Informasjonsstrategi

Avtalen skal gjøres kjent og forankres hos KS, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet og berørte aktører for å bidra til å nå målsettingene med avtalen.

Økonomi

Statens forpliktelser i avtalen faller innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer som vedtas av Stortinget. Med forbehold om Stortingets bevilgning, kompenserer Arbeids- og inkluderingsdepartementet KS for oppfølging av oppgaver knyttet til bosetting. Kompensasjonen fastsettes i Arbeids- og inkluderingsdepartementets årlige budsjett. KS kompenseres for arbeidet så lenge avtalen er i kraft. I løpet av avtaleperioden vil Arbeids- og inkluderingsdepartementet ha dialog med KS om alternative måter å finansiere arbeidet på.

Evaluering

Avtalens måloppnåelse og eventuelle avvik skal gjennomgås hvert år innenfor konsultasjonsordningen mellom KS og regjeringen. Resultatet skal referatføres.

Avtalen skal evalueres før eventuell ny avtale skal utarbeides. Evalueringen skal inneholde en analyse av årsaker til eventuelle avvik mellom avtalens mål og realiserte mål. Evalueringen av avtalen skal, i tillegg til konkrete resultatmål,

inneholde en vurdering av om avtalens formål er innfridd og hvordan partene har jobbet for å innfri forpliktelsene sine under avtalenes punkter 1 til 9.

Varighet og oppsigelse

Avtalen er en fornyelse av avtalen mellom partene datert 3. mars 2022. Avtalen gjelder for perioden 01.01.2026-31.12.2029. Dersom en av partene i løpet av perioden mener at vilkårene for å oppfylle avtalen ikke er til stede, skal en videreføring av avtalen drøftes innenfor gjeldende konsultasjonsordning mellom KS og regjeringen.

Videre skal avtalen drøftes dersom det estimerte antallet som skal bosettes ikke kan håndteres innenfor gjeldende ordning. Oppsigelse av avtalen skal gis med minst en måneds varsel dersom en av partene ønsker å si opp avtalen.

Oslo, 6. mars 2026

for staten

for KS

Kjersti Stenseng
Arbeids- og inkluderingsminister

Gunn Marit Helgesen
Styreleder KS

Astri Aas- Hansen
Justis- og beredskapsminister

Lene Vågslid

Bjørnar Selnes Skjæran
Kommunal- og distriktsminister

Vedlegg: Mandat for Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting